

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

Un crepuscle dolç: el premi Sant Jordi de Pep Puig

PERFIL

PEP PUIG VA DEBUTAR EL 2005 AMB 'L'HOMME QUE TORNA', SEGUIDA DE 'LES LLÀGRIMES DE LA SENYORETA MARTA' (2007). HA TRIGAT NOU ANYS PER ACABAR UNA NOVA NOVEL·LA, TOT I QUE EL 2015 VA PUBLICAR ELS CONTES DE 'L'AMOR DE LA MEVA VIDA DE MOMENT'

PERE ANTONI PONS

La vida sense la Sara Amat, de Pep Puig, és una novel·la que té clar què vol contar i també què vol ser. El que vol

contar són els últims dies de la infantesa del narrador i coprotagonista, el Pep de Cal Sabater, un nen de dotze anys sensible i obediènt, a qui la ingenuïtat fa semblar més mansoi i ximple del que és en realitat. I el que vol ser és una reconstrucció, entre melancòlica i nostàlgica, d'aquell incert i alhora excitant període de transició en què la innocència i la bona fe dels anys tendres es comencen a amagar de les ambigüitats, el secretisme i el sentit de l'aventura propis de l'adolescència, sense que l'amor cotonós de la família ni els encara inofensius jocs amb els amics puguin fer res per impedir-ho.

La premissa argumental que Puig s'inventa per donar forma i substància a aquest singular comiat a la infantesa és excel·lent. Un vespre de finals d'estiu, mentre juga a cuit a amagar amb la seva colla del petit poble d'Ullastrell, una nena de tretze anys rebel i molt intel·ligent, la Sara Amat del títol, desapareix de cop i volta. Com que la novel·la està narrada després de molts anys que passessin els fets –i amb la consciència per part del narrador d'estar recuperant un dels episodis més determinants de la seva vida–, el lector sap que ningú ha tornat a saber mai més res de la Sara. Alhora, però, també se l'informa que, entre la nit de la desaparició i el dia que el narrador va tornar a Terrassa per començar el nou curs escolar, van succeir uns fets especials i intensos. Tan especials i tan intensos que el narrador, adult, encara sent que durant aquells dies li va "passar la vida sencera". El detall que fa original el punt de partida de la novel·la és que la Sara no desapareix mentre juga a cuit a amagar, sinó que s'amaga al quarto del Pep, i que és des d'allà que té previst –ara sí d'una manera definitiva– escapar-se d'un poble que fa temps que no suporta.

Intimitat i subtileza

Tot i que el plantejament inicial apunta, d'entrada, cap a uns horitzons tràgics i potser fins i tot misteriosos, la novel·la aviat es reorienta cap a unes coordenades més íntimes i subtils. En termes de gènere, podríem dir que *La vida sense la Sara Amat* és un drama escrupolosament realista. També és una història d'amor. Més ben dit: és la història d'un amor. Al Pep sempre li ha agradat la Sara, i ara que la té, sense que ningú ho sàpi-

LA VIDA SENSE LA SARA AMAT
PEP PUIG
PROA
290 PÀG. / 20 €

LA PRECISIÓ AMB QUÈ PUIG RETRATA LA FASCINACIÓ DESVALGUDA QUE ES VA APODERANT DEL NEN A MESURA QUE S'ENAMORA ÉS UN DELS PUNTS FORTS DE LA NOVEL·LA

ga, amb ell, al quarto de ca la padrina, se sent "subjugat i atemorit", i obligat a "una forma de complicitat i protecció". La precisió amb què Puig retrata la fascinació desvalguda, amb escorços de terror admiratiu, que es va apoderant del Pep a mesura que s'enamora de la Sara –ell encara és un nen, ella ja és una doneta– és un dels punts forts de la novel·la.

L'opció de Puig d'embridat la història per mantenir-la sempre dins els límits de la versemblança realista fa que carregui poc les tintes en termes d'intriga i de tensió. Justament, però, això fa inversemblants alguns aspectes de l'obra: com s'entén que tant els pares de la Sara com el poble en ple no reaccionin amb més dramatisme davant la desaparició sobtada de la noia, i més si en "la memòria prohibida del poble" ja hi ha una altra noia desapareguda fa anys? Un grau més de commoció i de neguit haurien reforçat la impressió que els dies que el Pep i la Sara passen sols al quarto –ella llegint *Guerra i pau*, ell adorant-la– són l'últim refugi protector abans de sortir a la intempèrie.

Quant a l'estil i al desenvolupament argumental, Puig també opta per la mesura. La prosa flueix sense escarafalls. Els diàlegs són entranyables i banals com solen ser-ho les converses dels nens –els adults que surten a la novel·la són molt secundaris, part de l'attrezzo–. I la història renuncia en tot moment a qualsevol cop d'efecte o sorpresa d'impacte. A moments, es pot pensar que Puig desaprofita uns materials que podien donar molt més joc, però *La vida sense la Sara Amat* vol ser –i en els millors passatges ho aconsegueix– una novel·la delicada i dolçament crepuscular. Com ho són els adéus a la infantesa i els finals d'estiu. ♦

CÈLIA ATSET

La venjança se serveix freda

JOAN GARÍ

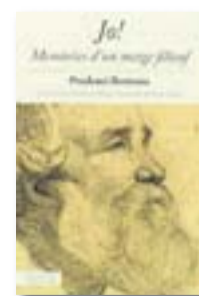
Després de publicar *Josafat* i *Nàufrags*, el segell gironí Edicions de la Ela Geminada continua amb la seua *Biblioteca Prudenci Bertrana* (dirigida amb la solvència habitual per Xavier Pla), ara amb un títol singular: *Jo! Memòries d'un metge filòsof*.

Tal com explica Víctor Pérez en l'estudi introductor, aquest volum naix del ressentiment de Bertrana per un episodi biogràfic gens afalagador. El novel·lista gironí s'havia fet amic de Diego Ruiz, un peculiar metge d'origen andalús que havia exercit de director del manicomí de Salt entre 1908 i 1912. Bertrana va quedar subjugat per la perso-

nalitat de Ruiz, a qui després retratarà magistralment en *Jo!* –sota el nom de Daniel Pérez– com un megalòman colossal, un tipus a qui el pes equívoc de l'ego, com una càrrega d'heli, l'impedeix de tocar de peus a terra. Cercabregues professional, mestre al'hora de fer-se enemics, Ruiz va trobar en Bertrana un còmplice amb qui va escriure l'opuscle *La locura de Álvarez de Castro*. La diatriba contra l'heroi del setge de Girona va valdre als dos companys un consell de guerra... però el metge va escapar a temps de la ciutat i fou el narrador qui hagué d'arrossegar les conseqüències de la gosadia li-

terària. La venjança de Bertrana, com és costum entre les ànimes cultes, es va servir freda: el 1925 van veure la llum aquestes *Memòries d'un metge filòsof*. Ningú va dubtar que rere la màscara del tal Daniel Pérez s'amagava l'autèntic rostre de Diego Ruiz i la seua peculiar cosmisió: "Llevat dels meus admiradors i dels que demostraven grans disposicions d'ésser-ne, la resta de la humanitat em semblava menyspreable i impertinent".

Un tipus així, al capdavant d'un sanatori mental, havia necessàriament de suscitar tota mena de comentaris. És clar que, el fals metge (no en tenia cap

JO! MEMÒRIES D'UN METGE FILÒSOF
PRUDENCI BERTRANA
ELA GEMINADA
292 PÀG. / 17 €

titulació, en efecte!), covava una idea molt clara de quina hi havia de ser la seua comesa: "Pensava en els estudis d'anatomia cerebral que l'avinentsa de practicar autòpsies em facilitaria; en les lleis de localització frenopàtica que fóra possible d'estudiar disposant de malalts i de cadàvers. És a dir, feia paga dels boigs, me'n refiava sense recordar-me de donar-los res, ni la meua assistència, ni els meus desvetllaments, ni els recursos del meu receptari. Esperava que morissin per a servir-me'n" [sic].

La publicació d'aquest títol suposà un gran escàndol. Bertrana, incommovible, defensà "els drets dels novel·listes de copiar del natural allò que els faci peça". I encara se'n deu riure per sota el nas, allà on siga. ♦